

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

แนวทางการส่งเสริมปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในพื้นที่ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์
Growing Fruit, Perennial Push Trend in Nampai Sub-District, Nampad District, Uttaradit Province

สุนทร ตะนาวศรี (Suntorn Tanaosri)* จินดา ขลิบทอง (Jinda Kliptong)**

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ (2) ความรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น (3) ความต้องการและแนวทางการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น (4) ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอน้ำป่าด จำนวน 521 ราย และคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 227 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.99 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.37 คน จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.42 คน มีการจ้างแรงงานเฉลี่ย 5.32 คน ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากภัยน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม ปี 2554 เป็นพื้นที่การเกษตรเสียหาย มีขนาดการถือครองที่ดินเฉลี่ย 32.84 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นการถือครองโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำไร่มากที่สุดเฉลี่ยรายละ 21.19 ไร่ รายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำไร่ มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 133,400.88 บาท แหล่งเงินทุนด้านการเกษตรส่วนใหญ่มาจากตนเอง เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีแหล่งความรู้ในชุมชนคือผู้นำเกษตรกรในหมู่บ้าน มีสื่อโทรทัศน์ในครัวเรือน ได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกมะม่วงหิมพานต์ ในระดับมาก และการปลูกมะขามเปรี้ยวในระดับปานกลาง เกษตรกรทั้งหมดมีความสนใจในการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่มีความสนใจปลูกมะขามเปรี้ยว รองลงมาคือ มะม่วงหิมพานต์ มีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนอยู่ในระดับมากที่สุด สนใจรูปแบบการปลูกแบบแบ่งพื้นที่มากกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ มีความต้องการการฝึกอบรมของการส่งเสริมการปลูกมะม่วงหิมพานต์ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ การดูแลรักษา โรคและแมลง และการแปรรูป ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ การปลูก การเก็บเกี่ยว และการจัดการช่วงหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนความต้องการการฝึกอบรมของการส่งเสริมการปลูกมะขามเปรี้ยวในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ การดูแลรักษา และโรคและแมลง ในระดับมาก 5 ประเด็น ได้แก่ การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ การปลูก การเก็บเกี่ยว การจัดการช่วงหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป มีความต้องการคู่มือในการฝึกอบรมในระดับมากที่สุดทั้งมะม่วงหิมพานต์และมะขามเปรี้ยวทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่ การคัดเลือกและการขยายพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา โรคและแมลง การเก็บเกี่ยว การจัดการช่วงหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป ส่วนแผนพบ ไปสเตอร์ วิดีทัศน์ และเพาเวอร์พอยท์ เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากทุกประเด็นทั้งมะม่วงหิมพานต์และมะขามเปรี้ยว

คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริม ไม้ผล ไม้ยืนต้น

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช oxcrub@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.Keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) socio-economic circumstance of farmers in Nampai Sub-District, Nampad District, Uttaradit Province (2) knowledge about growing fruit and perennial (3) needs and push trend for growing fruit and perennial (4) problems and obstacles in growing fruit and perennial push trend.

The research population was a number of 521 maize farmers in Nampai Sub-District, Nampad District, Uttaradit Province who registered with the Agricultural Extension Office, Nampad District. From calculation the sample group at confidence level 95%, 227 samples were selected. Instrument for data compilation was interview. Data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value and maximum value.

From the research results, it was discovered that most of the farmers were female with the average age at 50.99 years and completed primary education level. They had experience in growing fruits, perennial push trend. The average number of their household member was 4.37 persons. The average number of agricultural labor in their household was 2.42 persons. The average number of hired labor was 5.32 persons. Most of them were affected by flash floods and landslide in the year 2011. Their agricultural area was damaged. The average of their occupied area was 32.84 rai, mostly without certificate of ownership. The average land mostly used for farming was 21.19 rai/person. Most of their income derived from farming with the average income 133,400.88 baht/household. Capital was mostly from their savings. They were customers of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their source of knowledge in community was agricultural leader in the village and television at home. Knowledge that was acquired from agricultural extension agents included knowledge about growing cashew nut was at high level while growing sour tamarind was at medium level. All of them were quite interested in growing fruits and perennial. The majority was interested in growing sour tamarind and next would be cashew nut. Their readiness for change and adjustment was at the highest level. They were interested in growing in separate area, over 40% of the area. Their need in training on promotion for growing cashew nut was at the highest level over 3 issues namely; taking care, disease and pest and processing- at high level over 4 issues namely; selection, propagation, growing/harvest and post-harvest management. Their need in training on promotion for growing sour tamarind was at the highest level over 2 issues namely; taking care, disease and pest – at high level over 5 issues namely; selection, propagation, growing, harvest, post-harvest management and processing. Training manual for both cashew nut and sour tamarind was needed at the highest level over 7 issues namely; selection of variety and propagation, growing, taking care of disease and pest, harvest, post-harvest management and processing. Every issue of cashew nut and sour tamarind in form of brochure, poster, video and power point were needed by farmers at high level as well.

Keywords: Push Trend, Fruit, Perennial